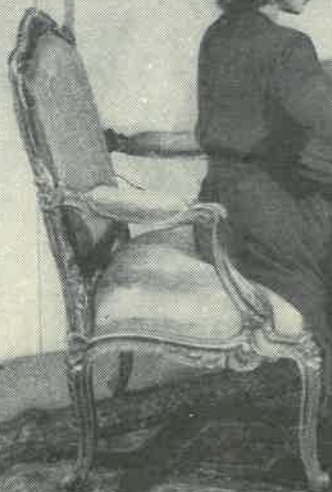

LYSBERG & HANSEN A/S

KGL. DANK- & SVENKE HØJSTERANDØRE

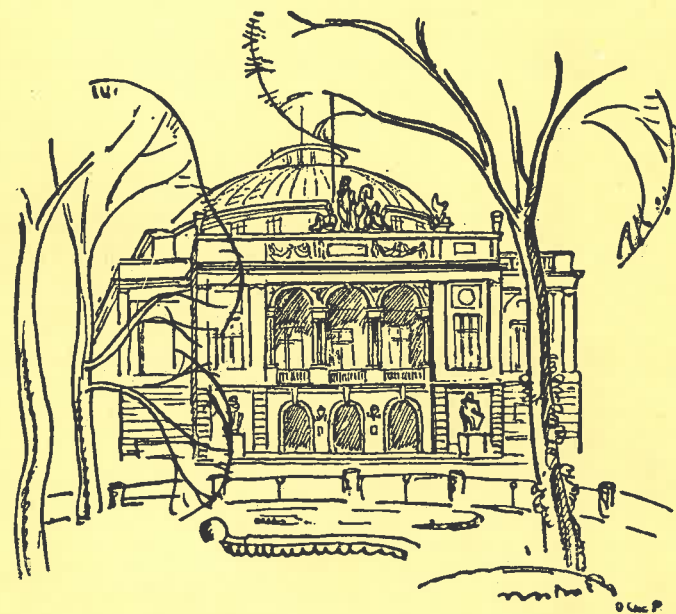

MONTERING AF HJEM

LYSBERG, HANSEN & THIERP

SNEDKER, TAPETSERER, DEKORATØR
TELEFON CENTRAL 4787 · BREDBOG 2

DET KONGELIGE TEATER

OFFICIELT PROGRAM

SÆSON 1946-1947

50 Øre

Der er en Klarhed paa din Pande,
Der er et Mørke i dit Haar,
Der er en Strøm af Blomsteraande
Omkring dig, hvor du staaer og gaaer.

Emil Aarestrup

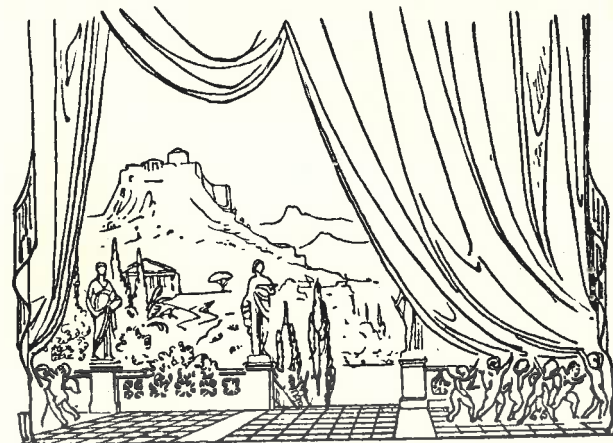
Parfumerie * Bijouterie

B R I S T O L

Frederiksberggade 40 - Telefon Central 9355

SÆSON 1946-47. Nr. 1

EI BLOT TIL LYST

SKUESPIL OPERA BALLET

PROGRAMMET REDIGERET AF DR. PHIL. TORBEN KROGH

INDHOLD

P. Korsgaard: Det kongelige Teaters Tilsynsraad	5
Robert Neiiendam: Omkring „Indenfor Murene“	23
Jørgen Jersild: Igor Strawinsky	31

Skønhed er en Stimulans, finere
end nogen anden — baade for
den, som ejer den, og for den,
der møder den paa sin Vej

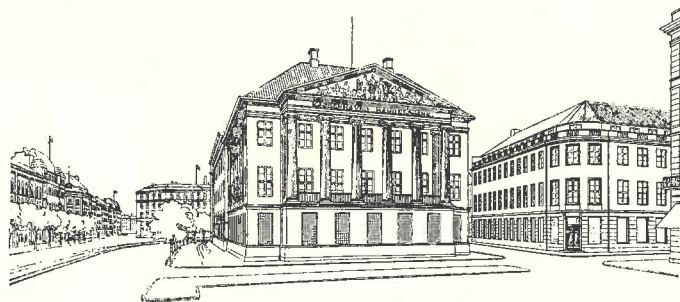
Elizabeth Arden

Bosc

ILLUM — BREINING — MAGASIN DU NORD

Margot Lander og Børge Ralov i „Fugl Fønix“.

HANDELSBANKEN

HOVEDSÆDE: HOLMENS KANAL 2
34 AFDELINGER OVER HELE BYEN

DET KONGELIGE TEATERS TILSYNSRAAD

P. Korsgaard.

MED UD GANGEN af Teateraaret 1945—46 (den 30. Juni 1946) fratraadte jeg som Medlem af Det kgl. Teaters Tilsynsraad, hvis Formand jeg har haft den Ære og meget store Glæde at være siden Raadets Oprettelse, i Henhold til Teaterloven af 1935.

I den Anledning har Teatrets Ledelse anmodet mig om i Programmet for September 1946 at fremsætte nogle Bemærkninger dels om Tilsynsraadets Virksomhed, dels om mine personlige Indtryk fra den snart ret lange Tid, jeg har haft den Glæde at have haft en ret nær Forbindelse med den herlige Institution, som hedder „Det kgl. Teater“, en Opfordring jeg gerne imødekommer.

Jeg mener da først at burde oplyse, at Tilsynsraadet bestaar af Personer valgt af Rigsdagens store Partier, 1 Medlem for hvert Parti.

Som Følge heraf var der inden Oktober 1945 kun 4 Medlemmer, efter Oktobervalget er Raadet blevet suppleret med en Repræsentant for Kommunisterne.

Siden 1812

1/8 HANNIBAL SANDER
 FARVERI OG KEMISK TØJRENSNING
 TLF. CENTRAL 605

Raadet vælger selv sin Formand for et Aar ad Gangen.

Raadet er Rigsdagens Forbindelse med Teatret derigennem, at Raadets enkelte Medlemmer, naar de skønner det ønskeligt, kan æske vedkommende Partis Mening om Forhold vedrørende Teatret, ligesom Partiet naturligvis kan udbede sig Oplysninger af dets Repræsentant i Raadet; Raadets Tilstedeværelse har da ogsaa medført, at de tidligere ofte noget pinlige Debatter om Teatret i Folketinget praktisk talt er ophørt.

Tilsynsraadet kan ikke træffe Beslutninger, men fandt det, at en eller anden Disposition, truffet af Teaterchefen, var uheldig, maatte Raadet henvende sig til Undervisningsministeren om Sagen, nogen saadan Henvendelse til Ministeren har dog hidtil formedelst det fortrinlige Samarbejde med Teatrets Ledelse — hvad enten Chefen har heddet Andreas Møller eller Hegermann-Lindenchrone, Økonomiinspektøren Chr. Nielsen eller Berthold, Teatersekretæren Brøndsted eller Rohde — dog aldrig har fundet Sted.

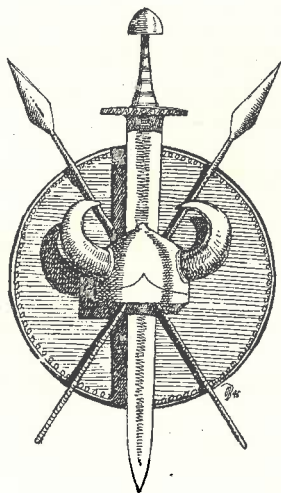
Tilsynsraadets Arbejde bestaar i periodiske Møder, som i Almindelighed afholdes paa Teatret. I Møderne deltager Teaterchefen, Økonomiinspektøren og oftest Teatersekretæren.

Paa Møderne behandles Spørgsmaal, som Teatrets Ledelse ønsker at drøfte med Raadet, og Spørgsmaal, som enkelte af Raadets Medlemmer, undertiden foranlediget af Pressemeddelelser, ønsker at forhandle med Teaterledelsen om.

Da Raadets Opgave er at være kontrollerende og ikke administrerende, træder Raadet ikke i direkte Forhandling med Kunstnere eller Funktionærer ved Teatret om deres personlige Forhold; men naturligvis er de Emner, som drøftes paa Møderne, meget ofte af økonomisk Natur, hvilket er saa meget naturligere, som Forløberen for Raadet — Finansudvalgets Teaterudvalg — dannedes paa Grund af Dobbeltscenens økonomiske Sammenbrud.

Udadtil tror jeg ikke, at Tilsynsraadet nogensinde har vist noget Ansigt, og jeg anser dette for meget heldigt.

Om Raadet iøvrigt har virket tilfredsstillende, maa andre bedømme. Paa det økonomiske Omraade vil man vel nok være tilbøjelig til at mene, at det kunde gaa bedre, naar henses til, at det Tilskud, som Te-

FRANS G. BENGTTSSON

RØDE ORM

SØFARER I VESTERLED Kr. 6,85

HJEMME OG I ØSTERLED Kr. 7,00

*En spændende, vittig og
drastisk Vikinge-Roman*

JESPERSEN OG PIOS FORLAG

Margot Lander og Hans Brenaa i „Fugl Fønix“.

FONA MUSIK

VIMMELSKAFTET 46 - C. * 9055

**DET STORE MUSIKHUS
PAA STRØGET**

Afdelinger for:

- * Musikinstrumenter
- * Grammofonplader
- * Piano og Flygler
- * Noder - Radio

gaa hellere straks til

- det lønner sig

„Fugl Fønix“.

PREMIERE

Blandt de mange kendte Navne i Parkettet saa man ogsaa Breining... ikke een, men mange Gange, og det gjorde Aftenen festligere og yndigere...

PARFUMERIE · BREINING · ØSTERGADE 26

atret maa have for at faa Balance paa Driftsbudgettet, er vokset fra 1,1 til 2,5 Mill. Kr. i min Tid og for 1946—47 antagelig vil gaa op til 3 Mill., og dette tiltrods for, at Teatret næsten altid er over udsolgt. Forklaringen er den simple, at man af Hensyn til Pengenes faldende Værdi har maattet forhøje Lønningerne betydeligt, uden at man har ment det rigtigt, at Billetpriserne skulde forhøjes tilsvarende; er det saaledes dyrt at drive Det kgl. Teater, er det dog min ubetingede Tro, at Landets Borgere ikke mindst gennem de senere Aar har lært at erkende Betydningen af Det kgl. Teater som Kulturfaktor, at ikke mange vilde kunne tænke sig ikke at fortsætte Teatrets Drift med sine 3 Kunstarter.

Efter at have nævnt Raadets Arbejde, som stort set sker i Forbindelse med Møder, vil jeg gerne nævne, at det jo er naturligt, at Formanden kommer en hel Del oftere i Forbindelse med Teatrets Ledelse end Raadets øvrige Medlemmer, idet en hel Del mindre Spørgsmaal bør kunne afgøres af Formanden paa Raadets Vegne, ligesom en Række Spørgsmaal drøftes igennem mellem Teaterchefen og Formanden, før Spørgsmaalene bringes frem paa Møderne.

Dette fører jo med sig, at Formanden ganske naturligt kommer meget oftere paa Teatret end Raadets øvrige Medlemmer, og med den Kærlighed til Teatret, som det er naturligt, at specielt Tilsynsraadets Formand maa have, er det formentlig naturligt, at han søger at komme i en vis Kontakt med, hvad der foregaar paa Scenen, naar der spilles, for derigennem ligesom at manifestere sin Samhørighed med Teatret.

Gennem mange venlige Smil og Nik fra Kunstnernes Side i de senere Aar, naar jeg lejlighedsvis overværede Teaterforestillinger som Tilskuer bag Tæppet, mener jeg at turde slutte, at man nu anerkender denne Samhørighed, men der gik en lang Tid, før jeg havde Fornemmelsen af, at denne „Korsgaard“ var akcepteret som en Person, der om jeg saa maa sige hørte med til Teatret.

Denne Tilkendegivelse og det fortrinlige Samarbejde, jeg gennem alle Aarene mener at have haft med Teatrets Ledelse, hører til de Glæder, jeg vil mindes til mine Dages Ende.

P. Korsgaard.

A. MICHELSEN

KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER

GRUNDLAGT 1841

„Fugl Fenix“.

Trods alt faar De Sko-

Vi kan desværre ikke give Dem saa meget at vælge imellem som i gamle Dage, men alligevel finder De, nu som før, det største Udvalg i eksklusivt Fodtøj i „Skandinavisk“. Kom blot ind til os med Deres Købekort — vi skal da gøre vort bedste for at tilfredsstille Deres Ønsker.

**SKANDINAVISK
SKOTØJS-MAGASIN**

55 ØSTERGADE 55

Karen Berg

Blanche Funch

Clara Pontoppidan

Illona Wieselmann

Holger Gabrielsen

Christen Jul

DET KONGELIGE TEATERS GÆSTESPIL

INDENFOR MURENE

Skuespil i 4 Akter af *Henri Nathansen*

Isenesættelsen efter Henri Nathansens *Mise-en-scène* ved *Christen Jul*

Personerne:

Gl. Levin, Veksellerer *Holger Gabrielsen*
Sara Levin, hans Hustru *Clara Pontoppidan*
Hugo }
Jacob } deres Børn { *Elith Pio*
Esther } *John Price*
..... *Illona Wieselmann*
Dina, Jacob Levins Hustru *Karen Berg*
Sara, deres lille Datter *Birgit Konradsen*

Meyer, Prokurist hos Veksellerer Levin *Charles Tharnæs*
Dr. Jørgen Herming *William Rosenberg*
Etatsraad Herming } hans } *Thorkild Roose*
Etatsraadinde Herming } Forældre } *Blanche Funch*
Jensen, Tjener *Jørgen Lindendahl*
Jomfru Madsen *Harriet Sveistrup-Poulsen*
Marie, Pige hos Levins *Ellen Andersson*

1. Akt: Gl. Levins Spisestue
2. Akt: Gl. Levins Herreværelse

3. Akt: hos Etatsraad Herming
4. Akt: som 1. Akt

Længste Ophold efter 2. Akt.

Elith Pio

John Price

Thorkild Roose

William Rosenberg

Charles Tharnas

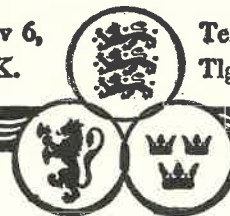

Tegn Deres Forsikringer i

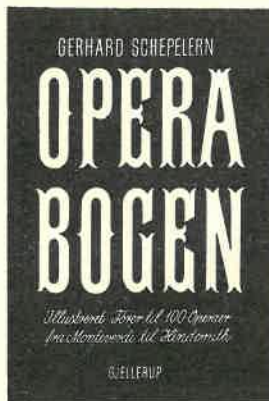
SKANDINAVIA

Kongens Nytorv 6,
København K.

Telefon Central 9316
Tlgr. adr. Reassurance

En Bog for alle Musikvenner

POLITIKEN skrev: „Kapelmeister Gerhard Schepelern har paa Jul. Gjellerups Forlag udsendt en ny Operafører. Det er en fortræffelig Bog i et let haandterligt Format, illustreret med en Mængde Scenebilleder og typografisk ualmindelig sober og overskuelig. I et Tillæg finder man Komponistbiografier og en udmærket Fortegnelse over Grammofonplader fra de beskrevne Operaer... Det er en Fører, man trygt kan betro sig til.“

Hft. 9,75, ib. i smukt Papirbind 12,50.

Nyt Oplag - nu 8000

En Bog for alle Teatergængere

Pressen var enstemmig i sin Ros, og 1. Oplag blev udsolgt fra Forlaget paa 8 Dage.

BERLINGSKE TIDENDE: — En glimrende Orientering over den moderne Ballets Skønhedsrige.

POLITIKEN: fint cicelerede Portrætter af store danske Dansekunstnere et betydningsfuldt Pionerarbejde.

AALBORG AMTSTIDENDE: ... det er ligesom den har fanget Duften af mange Teateraftener ind mellem sine Blade.

Hft. 12,50, ib. i Birgitte Cramer-Bind 17,50

Nyt Oplag - nu 5000

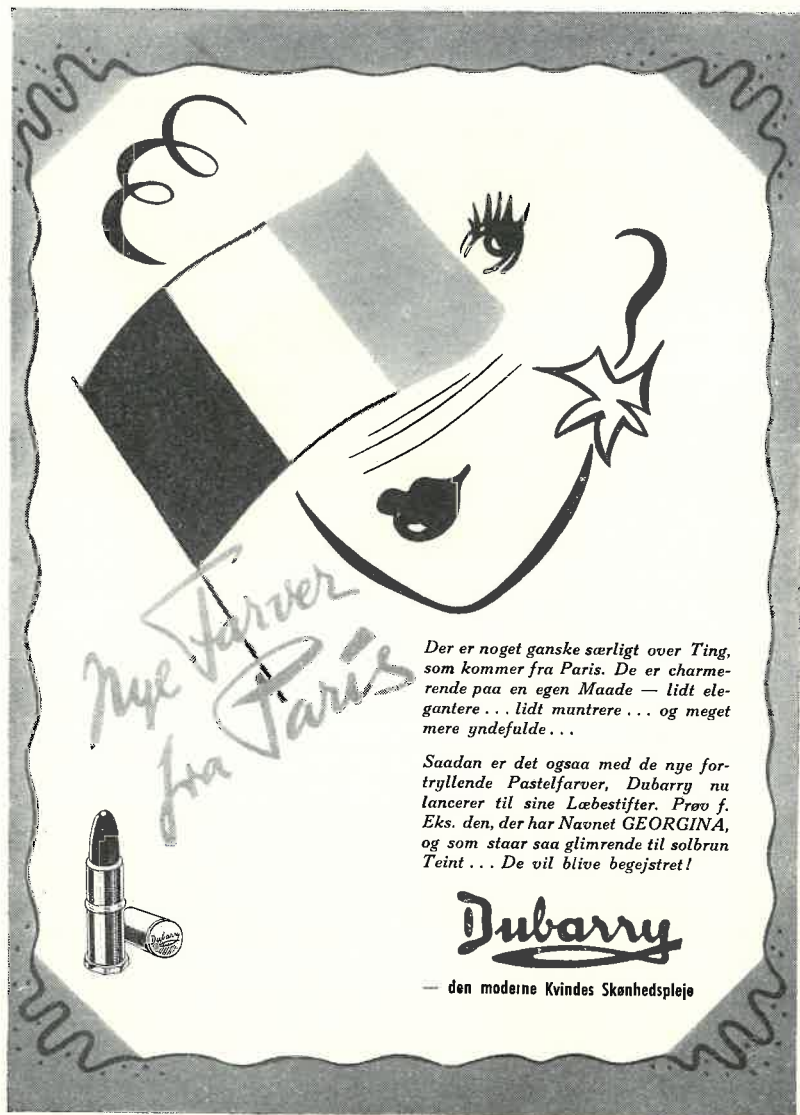

OMKRING „INDENFOR MURENE“

Henri Nathansen.

HENRI NATHANSEN fik syv Skuespil opført paa Det kgl. Teater i et Tidsrum af ti Aar, fra 1905 til 1915. Det var fine og tænksomme Arbejder, præget af Vemod, Ironi og stilfærdig Komik. Personkarakteristiken var levende, den bød Skuespillerne gode Roller, og den sceniske Opbygning blev i stigende Grad sikker. Betegnelsen klassisk opnaaede „Indenfor Murene“ ved Forfatterens dybe Fortrolighed med Emnet. Alle Personerne var Typer, og deres Sammenspil paa Scenen blev i William Blochs Aand formet af Henri Nathansen, der da kort forinden havde afsluttet sin lærerige Sceneinstruktørperiode ved Teatret. Medens kyndige Folk som Professor Bloch og Dr. Mantzius spaaede Stykket en langtrækkende Sukces, var Pressens Dom ikke overvældende gunstig, navnlig gik Dr. Poul Levin amok i sin Kritik, men Publikum sluttede op om Stykket, som allerede ved den anden Opførelse samlede udsolgt Hus tidligt paa Dagen, hvad der var en Sjældenhed i 1912.

*Nye Farver
fra Paris*

Der er noget ganske særligt over Ting, som kommer fra Paris. De er charmerende paa en egen Maade — lidt elegantere . . . lidt muntre . . . og meget mere yndefulde . . .

Saadan er det ogsaa med de nye fortryllende Pastelfarver, Dubarry nu lancerer til sine Læbestifter. Prøv f. Eks. den, der har Navnet GEORGINA, og som staar saa glimrende til solbrun Teint . . . De vil blive begejstret!

Dubarry

— den moderne Kvindes Skønhedspleje

„Indenfor Murene“ blev skrevet Sommeren forud i en Bondegård i Landsbyen Mørdrup ved Espergærde, og da Stykket senere trængte længere frem ude i Verden end de allerfleste Skuespil fra Danmark siden Holbergs Dage, skal Rollebesætningen fra Førsteopførelsen fremdrages her:

Gamle Levin	Karl Mantzius
Sara Levin	Sigrid Neiiendam
Hugo } deres Børn	Nicolai Neiiendam
Jacob }	Johannes Poulsen
Esther }	Anna Bloch
Dina, Jacobs Hustru	Astrid Zangenberg
Sara, deres Datter	Karla Møller
Meyer, Prokurist	Poul Reumert
Dr. Jørgen Herming	Thorkild Roose
Etatsraad Herming	Peter Jerndorff
Etatsraadinde Herming	Augusta Blad

Interiørerne var Billeder fra Hverdagens København og Handlingen en Strid mellem to-Racer: Datteren af et gammelt jødisk Hjem er brudt ud af Familien og har forlovet sig med Sønnen af en ikke-jødisk Etatsraad, som har svigtet og haanet hendes Far, der var hans Barndomskammerat. Disse Hovedtræk af Stykkets Konflikt var udformet i kraftige og muntre Scener med en vittig og klog Dialog, rige paa Stemning og medfølelse. Familiesammenholdet med dets Smaaskænderi og Snurrighed var lyslevende. Stemningen forplantede sig fra Scenen til Tilskuersalen og derfra kort efter til andre Tilskuersale omkring i hele Norden, de tysktalende Lande, Holland, Polen, Rusland og Amerika. Handlingen skulde foregaa i 1912, men kunde dog snarere dateres til Tiden omkring 1895, hvorved Stykket paa en Maade blev samtidigt med „Den kære Familie“, Gustav Esmanns lystige Samfundsskildring fra et andet københavnsk Milieu.

Mangfoldige Teatervenner vil have uforglemmelige Minder fra disse første Opførelser, og især vil Erindringen om Dr. Mantizus' og Johannes Poulsens Spil atter stige frem. Deres Figurer havde den sjældne Intimitet, som kun opnaas, naar Rollen smelter tæt sammen med Kunstnerens indre Evne og ydre Person. Man kunde sige, at disse Figurer fortsatte deres Liv i Hverdagen; man syntes, at man

Charles Plisnier

FALSKE PAS

En Samling blændende Noveller, i hvilke den kendte Forfatter gør op med sin bevægede politiske Fortid som aktiv Revolutionær og Kommunist og giver et yderst fængslende Bidrag til den kommunistiske Revolutions Historie.

Det er en virkelig betydningsfuld Bog, skrevet med en ægte, litterær Kunst, der gjorde den kvalificeret til Frankrigs fornemste Litteraturpris, *Goncourtprisen*.

Kr. 9.75

kendte eller havde kendt dem fra Gaden. De var Generalnævnere for en Mængde Individuer.

Karl Mantzius havde hvilet næsten ti Aar i sin Grav, da Holger Gabrielsen efter Forfatterens Ønske remplacerede ham. Det var en vanskelig Opgave, men Gabrielsen løste den trods sin Ungdom. Det skyldtes i høj Grad ham, at Stykkets Sukces blev fortsat ved Genopførelsen i 1930, da „Indenfor Murene“ sendtes Danmark rundt i den moderne Thespiskærre, Rutebilen, paa Det kgl. Teaters første officielle Landsturné. Provinspressen havde ofte beklaget, at Publikum uden for Hovedstaden altfor sjældent fik Lejlighed til at se, hvad Nationalscenen ydede. Det gjaldt ikke mindst Sønderjylland. Til almindelig Tilfredshed valgtes da det Udsnit af Livet, som denne Komædie er, dette Centrum, hvor Skæbner mødes, og hvor efter Striden Forsoningen lyder ganske jævnt gennem Gamle Levins Mund: „Jeg har læst et Sted, Sara, at hvis vi Mennesker kunde enes om Livets Goder, saa var der nok til os allesammen. Lad os haabe, at den Tid maa komme.“

Indtil Johannes Poulsens Bortgang i 1938 var „Indenfor Murene“ opført 164 Gange i og uden for Hovedstaden af Det kgl. Teaters Ensemble. Det er nu første Gang, Stykket spilles efter Fremmedherredømmet og Henri Nathansens Død. Rollebesætningen er hovedsagelig ny. Augusta Blad (Etatsraadinden) har deltaget i alle Opførelserne, og Thorkild Roose spiller nu som Etatsraaden sin tredje Rolle i denne Komædie, hvor han først var Dr. Herming, senere Hugo Levin.

Skuespil kommer og forsvinder, og de, der staar i Sensationens Tegn, fæstner sig i Reglen ikke paa Repertoiret. Men „Indenfor Murene“ har bevaret sin Plads ved sine indre Værdier, der stadig interesserer nye Tilskuere.

September 1946.

Robert Neiiendam.

CORNELIUS KNUDSEN

Kongelig Hof Instrumentmager og Optiker

p. t. SILKEGADE 1

„Fugl Fønix“.

Kaj Munk
Et norsk Digt om Norge

En glødende Lovprisning af Digteren
Gunnar Reiss-Andersens Digt »Norsk Freske«

Kr. 10,00

Bøger om Kaj Munk

Oscar Geismar:
Om Mennesket Kaj Munk

2. Oplag — Kr. 3,50

Ebbe Neergaard:
Vildt af Sted mellem Himmel og Jord
KAJ MUNK — en Digter mellem to Verdenskrige

Kr. 12,75

NYT NORDISK FORLAG

ARNOLD BUSCK

IGOR STRAWINSKY

DEN TID, hvor den moderne Musik chokerede og forargede, synes paa Vej til at være omme. Tiden mellem de to Krige har oplevet Musik, der fanatisk eksperimenterede, og som til Tider, i sin Iver efter nyt, virkelig med Rette maatte forbløffe. Særlig 20'erne naaede vidt i den Retning. Men med Aarene er selv denne Periodes Frembringelser kommet til at staa i et mere afklaret Lys for os, og dens værdifuldeste Værker, som har vist sig værdige efter Prøvelsen i Tidens store Sigte, er ved at vinde Terrain. Strawinsky hævder sig paa mærkelig Maade blandt Komponisterne fra denne første, vigtige Fase i moderne Musik. Han har gjort hele Udviklingen med, har direkte ført an i den — hans store Værker virkede sensationelle og banebrydende, da de kom frem, „Sacre du Printemps“, „Historien om en Soldat“, „Salmesymfonien“ o. s. v.; det var der ganske vist Mængder af andre, der ogsaa gjorde, men Strawinsky's — og det er Hovedsagen — viste sig i Besiddelse af Kvaliteter, som bar dem ud over Dagen og Sensationen. Deres Friskhed har paa ingen Maade tabt sig, selv i Dag, hvor 20'ernes specielle Atmosfære saa fuldkommen er ved at være duftet af.

Igor Strawinsky — selve Navnet lyder som en lille kampglad Fanfare — man ser i Aanden Pennene sprutte hen over Papiret, harmdirrende og indigneret. Der blev pebet, raabt og skreget, da „Sacre du Printemps“ i 1913 opførtes første Gang paa Champs-Élysées-Teatret i Paris. Hvor det gælder Kunstæstetik, vekslende Tiders Begreber om Skønhed og Stil, har Meninger altid staaet skarpt overfor hinanden. Ikke mindst Musik har i Perioder, særlig hvor nye Strømninger satte ind, haft en egen Evne til at forarge. Det er en Misforstaaelse at tro, at det kun er vor Tid, der kender Fænomenet. Weyse udvandrede demonstrativt, naar der ved en Koncert skulde spilles et eller andet af Beethovens senere Værker. Vi kan maaske smile overbærende i Dag, ikke desto mindre er Standpunktet Ære værd — man kan nu engang ikke være indforstaaet med alt.

I sin Rolle som Banebryder har Strawinsky haft god Hjælp i en af

HOTEL D'ANGLETERRE

I Pausen

modtages Bestillinger af Tjeneren i Teatrets Forsal.

(Ved Det kongelige Teaters Indgang)

sine Egenskaber, som vist maa siges at være ret fremtrædende hos ham, hans Arrogance. Den har bl. a. givet sig det positive Udslag, at han har været komplet ligeglad med alt, hvad der havde med Publikumsvirak og øjeblikkelig Sukces at gøre. Det er utvivlsomt andet og mere end blot en Manøvre, naar han i sine Erindringer, „Chroniques de ma vie“ skriver: „For Resten tror jeg, at der kun sjældent har været nogen egentlig Forstaaelse mellem mine Tilhørere og mig. Naar det er hændt — og det hænder undertiden endnu — at de og jeg sætter Pris paa de samme Ting, tvivler jeg stærkt paa, at det er af de samme Grunde.“

Men naturligvis gør dette Træk i sig selv ikke en Strawinsky. En indgroet Foragt for alle tidsprægede Overleveringer og Dogmer førte ham tidligt bort fra den Tradition, som han til en Begyndelse byggede paa. Men denne Udvikling gik gradvist for sig, og deri ligger sikkert en af de vigtigste Forklaringer paa, hvorfor Strawinsky i sine Nyvindinger aldrig havnede i det uartikulerede. Trods det, at han saa at sige med hvert nyt Værk søgte frem til nye Omraader, ogsaa i det stilistiske, føles hans Udtryksmaade kun i Undtagelsestilfælde som eksperimenterende. Det er en organisk Udvikling, der foregaar, og den artistiske Formaaen følger Trop. Normalt skal der i Musikhistorien en hel Række Komponister til, for at fuldbyrde en Udvikling svarende til den Strawinsky ene og alene har sat i Fart.

En grundig Skoling helt paa traditionelt Grundlag var hans Udgangspunkt. I Rimsky-Korssakow havde han en fornem og aandfuld Lærer, en Mester af de sjældne i Faget. Strawinsky faldt helt til i denne akademiske Atmosfære; hans første større Værk, en Symfoni i Es-Dur, vidner om, at Eleven pligtopfyldent har tilegnet sig Stoffet. Dvorak, Tschaikowsky og Rimsky selv er Forbillederne.

Saa kom Debussys Musik til Petersborg; Strawinskys næste Værk, en Komposition for Solostemme og Kammerorkester, „Faun og Hyrdinde“ viser, i hvor høj Grad den ny Stil, Impressionismen har gjort Indtryk paa ham. Men Strawinsky bliver alligevel aldrig nogen helt vaskeægte Debussy-Tilhænger. Udtrykket er ham for poetisk-kontemplativt. I sit næste Arbejde, en lille Bryllupshilsen til Rimsky-Korssakows Datter, Ouverturen „Fyrværkeri“ har han snarere taget en Smule ved Lære af Rich. Strauss' aktive, flotte Manér.

De nyeste tre

HUMORISTER

JOHAN BORGES: Far og Mor og os
KAREL ČAPEK: Hvordan et Skuespil bli'r til
MARK TWAIN: Blandt Mormoner

Tidligere udkom:

BALZAC: Skæmts. Historier I-II-III
CHAUCE: Konen fra Bath
COWARD: Entosset Week-end (kun ib.)
ENGSTRØM: Kvindfolk
ERASMUS AF ROTTERDAM:
Fortrolige Samtaler
GOGOL: Næsen og Kappen
(kun hft.)
HOFFMANN: Lille Zacharias
KELLER: Sin egen Lykkes Smed
LEACOCK: John Smith
LOOS: Herrer foretrækker Blondiner

LUKIAN: Gudesamtaler
MARGRETHE AF NAVARRA:
Heptameron
SAKI: Tobermory
SOVJET-HUMOR
THACKERAY: Timmins' Middag
WILDE: Canterville-Spejelset
Dobbeltbind:
DIDEROT: Fatalisten (kun ib.)
RABELAIS: Gargantua
SMOLLETT: Humphrey Clinker
(kun ib.)

Øvrige Bind udsolgt fra Forlaget

Enkeltbind Kr. 3,45, indb. Kr. 5,30. Dobbeltbind Kr. 7,00, indb. Kr. 9,25.

THANING & APPEL

Med de tre store Værker for Diagilew-Truppen, „Ildfuglen“, „Petrouchka“ og „Sacre du Printemps“, manifesterer Strawinskys Særpræg sig med stærkt tiltagende Styrke. Man iagttager, hvorledes paa alle Punkter Udtrykket gradvis skærpes og gøres mere intensivt. De instrumentale Kombinationer tillader sig den yderste Dristighed. Farveskalaen udvides til ogsaa at omfatte det grelle, Orkestrets pittoreske Ydergrænser i Højden og Dybden kommer til at spille en fremtrædende Rolle, det harmoniske lader sig ikke nøje med de Debussy'ske mættede Klange, Harmonierne bærer hyppigt haarde, til Tider brutale Rytmer frem og antager derfor ogsaa selv ofte en skarp og dissonerende Karakter, alt sammen i Udtrykkets Tjeneste.

Denne første Udvikling hos Strawinsky er i Virkeligheden en radikal Videreførelse af Romantikens koloristiske Orkester. Det samme gælder Operaen „Nattergalen“ — hvis første Akt skriver sig fra den tidligste Ungdomstid, den korte Periode, hvor Debussy var Forbilledet, mens Anden- og Tredie-Akten er fra Tiden umiddelbart efter „Sacre“ — og desuden det kantateagtige Sceneværk „Les noces“. „Sacre“ betegner Kulminationen i Retning af voldsom orkestral Udfoldelse. Offerscenen med Soldyrkernes trampende Danse viser os Musikken taget i den yderste Ekstases Tjeneste.

At fortsætte Linien videre til Vejrs synes simpelthen umuligt, og med sit næste betydelige Værk, „Historien om en Soldat“ præsterer Strawinsky selv Reaktionen mod det ekstatiske og hektiske. Besætningen reduceres til et lille Kammerensemble, hvor Linievirkningen, det kontrapunktiske, træder klart frem.

Strawinsky slaar sig paa dette Tidspunkt ned i Paris. Køl og behersket til det yderste, ofte satirisk og altid præcist beregnende i sine Pointer, rationalistisk, det er Billedet paa den franske Strawinsky. Ravel aabenbarer i visse af sine Værker noget lignende Træk, i „L'heure espagnole“ f. Eks., hvor Personkarakteristikken indskrænker sig til det marionetagtige. Strawinsky fører denne Stiliseringsproces ud i sin yderste Konsekvens. Maaske har „Soldaten“ endnu noget russisk over sig, men det er tydeligt, at Strawinsky allerede her tilstræber en Musikstil, kemisk fri for al national-koloristisk Tilsæt-

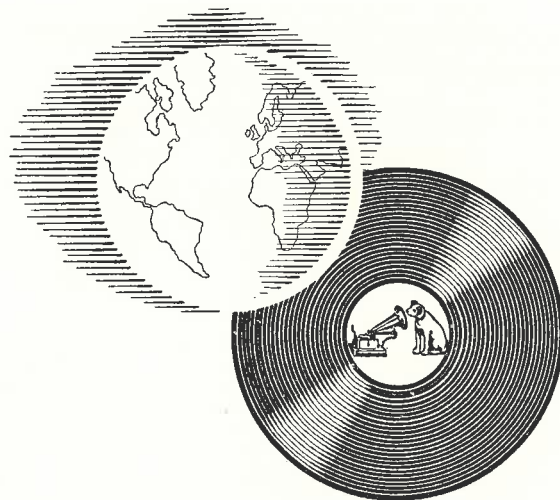
ning. Den lille yndefulde Ballet „Pulcinella“ viser os ham som fuldt akklimatiseret Vesteuropæer.

Paa dette Stadium er i Virkeligheden Hovedsagen af Strawinskys samlede Udvikling forklaret. Der forekommer „russiske“ Værker ogsaa mellem hans senere, „Salmesymfonien“ f. Eks., der næsten har noget byzantinsk over sig i sin Mysticisme, men den beherskede Ligevægt, det klart forstandsprægede, er trods alt det mest fremtrædende Træk. Elementer fra Barokmusikken, men oversat i moderne, rationalistisk Sprog, gør sig hyppigt gældende, i Bläseroktetten, i Violinkoncerten, Klaversonaten eller „Dumbarton oaks“-Koncerten. Ofte føles Udtryksmaaden som en Slags satirisk Legen med ældre Tiders Stilarter; i hans Ballet „Jeu de cartes“ er det Rossini, der maa holde for, eller det kan være en mere beundrende „Hommage“, for Tschaikowsky f. Eks. i „Feens Kys“. En fuldstændig fantastisk, virtuos Beherskelse gør disse „Forvandlinger“ mulige; fraset maaske netop „Feens Kys“ er der aldrig tale om Pasticher — Præget af „Strawinsky“ er altid det bærende og er mærkværdigt let at genkende.

Efter Krigen har Strawinsky fundet sit tredie Fædreland; han bor i Udkanten af Hollywood og er blevet amerikansk Statsborger. Hvordan det nye Milieu har indvirket paa hans Musik, ved vi endnu ikke Besked om, endnu er kun spredte Titler paa nye Værker fra hans Haand naaet hertil.

Nogle af dem lyder forjættende: „Cirkus Polka for Orkester, til-egnet en lille Elefant“, en Kor-Kantate „Babel“, et Orkesterværk „Four Norwegian Woods“. Jazz'en, der tidligere har paavirket Strawinsky, bl. a. i hans „Ragtime for elleve Instrumenter“, synes igen at have inspireret ham, denne Gang til et symfonisk Arbejde; i Værket forekommer en obligat Klarinetstemme, der er blevet udført af en af Amerikas store Jazz-Musikere. Ogsaa Filmmusik har han skrevet, til Filmen „Le Spectre de la Rose“, og desuden har han i et nyt litterært Arbejde, „Poétique musicale“, der er udkommet i Paris, rede-gjort for sine musikæstetiske Synspunkter. Strawinsky er den store Overraskelsernes Mand, som man med Forventning hører nyt fra.

Jørgen Jersild.

Verdens største Kunstnere

spiller og synger igen for Dem paa

"HIS MASTER'S VOICE"